

Kvaliteten på tolkning i domstolar, m.m.

Diarienummer 407-2010

Omslagsfoto: Patrik Svedberg

Tryckt på Danagårds Grafiska, september 2010

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Uppdraget.....	8
2 Genomförandet av uppdraget	8
Del 1 Tolkar	9
3 Nulägesbeskrivning	9
3.1 Olika tolkkompetenser.....	9
3.2 Upphandling av tolkförmedlingstjänster	10
4 Resultatet av enkätundersökningen.....	11
4.1 Användning av auktoriserade tolkar och rättstolkar	11
4.2 Kvaliteten på tolkarna m.m.....	12
5 Identifiering av brister och förslag på åtgärder som kan förbättra kvaliteten på tolkningen i domstolarna.....	15
5.1 Förbättrade tolkförmedlingar genom eget avtal	15
5.2 Bättre nyttjande av aktuellt ramavtal	15
5.3 Ökad efterfrågan från domstolarna på auktoriserade tolkar	17
5.4 Förbättrade tolkförmedlingar genom registrering och tillsyn	17
5.5 Register över tolkar	17
5.6 Utbildning av tolkar	19
5.7 Videotolkning.....	19
Del 2 Översättare	20
6 Nulägesbeskrivning	20
6.1 Olika översättarkompetenser	20
6.2 Upphandling av förmedlingar av översättartjänster	20
7 Resultatet av enkätundersökningen.....	21
7.1 Användning av auktoriserade översättare	21
7.2 Kvaliteten på översättarna m.m.	21
8 Slutsatser om översättningar i domstolarna och förslag till åtgärder som kan förbättra kvaliteten på översättningarna ..	23
Bilaga 1 Domstolsverkets direktiv	
Bilaga 2 Enkät angående tolk- och översättartjänster	

Sammanfattning

Uppdraget

Regeringen har gett Domstolsverket i uppdrag att genom en enkätundersökning inhämta uppgifter om i vilken utsträckning auktoriserade tolkar och rättstolkar används vid tolkning i domstolarna samt i vilken utsträckning de tolkar som används upplevs som kvalificerade för uppdraget. I uppdraget har även ingått att, om det skulle visa sig att behov föreligger, lämna förslag på åtgärder som kan förbättra kvaliteten på tolkningen i domstolarna.

Domstolsverket har på eget initiativ utvidgat uppdraget till att avse även översättare med motsvarande frågeställningar som de avseende tolkarna.

Samtliga domstolar inom Sveriges Domstolar har ombetts att besvara en enkät avseende ovan nämnda frågeställningar. Av totalt 80 domstolar har 65 besvarat enkäten.

Tolkarna

För att finna svar på i vilken utsträckning auktoriserade tolkar och rättstolkar används vid tolkning i domstolarna har domstolarna fått svara på i vilken omfattning krav ställs på att dessa kategorier av tolkar ska anlitas i de språk dessa finns att tillgå. Av 65 domstolar som svarat uppgav 39 att de ställer krav på auktoriserad tolk eller rättstolk ofta, för det mesta eller alltid. Det innebär att 60 procent av domstolarna ställer detta krav vid anlitan av tolk.

Beträffande i vilken utsträckning de tolkar som används upplevs som kvalificerade för sina uppdrag kan konstateras en tydligt fallande skala i kvalitet från rättstolk till s.k. annan tolk. Den stora merparten av domstolarna är av den uppfattningen att såväl rättstolkar som andra auktoriserade tolkar håller en hög kvalitet på tolkningen. Allra mest nöjda är domstolarna med rättstolkarnas arbete. När det gäller tolkar med utbildningsbevis från sammanhållen grundutbildning anser de flesta av de domstolar som uttalat sig om denna tolkkategori att kvaliteten på deras tolkning är medelgod. En så stor andel som 22 % av domstolarna anser emellertid att kvaliteten på andra tolkar än auktoriserade eller tolkar med utbildningsbevis från sammanhållen grundutbildning är ganska låg.

Av enkätsvaren framgår att många domstolar har problem med att få kvalificerade tolkar eller över huvud taget någon tolk till sina rättegångar och muntliga förhandlingar. Problemen ligger i att det inte finns tillräckligt många utbildade tolkar eller att sådana inte finns att tillgå på grund av att anvisade tolkförmedlingar inte har avtal med dem. I andra fall försvårar bristande service hos tolkförmedlingarna för domstolarna att få kontakt med en kvalificerad tolk. Många domstolar underlåter att efterfråga auktoriserade tolkar.

Det råder inte någon tvekan om att kvaliteten på tolkningen i domstolarna bör förbättras. Detta är av stor vikt bl.a. för att kunna garantera rättssäkerheten och upprätthålla inblandade aktörers förtroende för domstolarna. Utgångspunkten för Domstolsverkets förslag till förbättringar är att rättstolkar och andra auktoriserade tolkar ska användas .

Domstolsverket har kommit fram till att verket, för domstolarnas räkning, bör göra en egen upphandling av tolkförmedlingstjänster, där domstolarnas särskilda behov av rättstolkar och andra kvalitetsaspekter kan beaktas. I avvaktan på ett sådant avtal bör Domstolsverket genom ytterligare information om vilka möjligheter aktuellt ramavtal ger och om vikten av att efterfråga auktoriserad tolk eller rättstolk, underlätta för domstolarna att nyttja ramavtalet på ett mer optimalt sätt med målsättningen att öka användandet av rättstolkar och andra auktoriserade tolkar.

För att tydliggöra vilka kategorier av tolkar som i första hand bör anlitas av domstolarna och därigenom uppnå en ökad efterfrågan på dessa från domstolarnas sida, föreslår Domstolsverket att det i 5 kap. 6§ rättegångsbalken respektive 50 § förvaltningsprocesslagen anges att som tolk bör i första hand anlitas rättstolk eller annan auktoriserad tolk. Det bör också på domarutbildningar och domstolssekreterarutbildningar upplysas om att rättstolkar och andra auktoriserade tolkar i första hand bör anlitas och domstolarna bör ges ytterligare information om detta från Domstolsverkets sida.

För att kvaliteten på tolkförmedlingarna ska höjas och därigenom kvaliteten på deras tjänster, såsom möjligheten att erbjuda rättstolk eller annan auktoriserad tolk i större utsträckning än idag, föreslår Domstolsverket att regler om registrering och tillsyn över tolkförmedlingar införs.

Kammarkollegiet för ett register över auktoriserade tolkar. Antalet rättstolkar och andra auktoriserade tolkar som är tillgängliga för domstolarna kan ökas genom att domstolarna på ett enkelt sätt får tillgång till detta register i dess helhet.

Domstolsverket anser att det vore värdefullt om det upprättades ett nationellt tolkregister över yrkesverksamma tolkar och deras kompetens, i vilket enbart tolkar som motsvarar vissa krav får vara med. Det skulle underlätta för förmedlingar och andra beställare att få tag på tillräckligt kvalificerade tolkar och kontrollera att inte okvalificerade tolkar anlitas.

Det råder ett stort underskott på auktoriserade tolkar och det krävs över huvudtaget en kompetenshöjning bland tolkarna. Domstolsverket vill därför understryka vikten av att fler tolkar utbildas och att kompetensen hos redan nu verkssamma tolkar höjs för att kvaliteten på tolkningen i domstolarna ska kunna förbättras.

Videotolkning kan vara ett alternativ när exempelvis en rättstolk inte kan inställa sig personligen i rätten, istället för att anlita en icke auktoriserad tolk på närmare håll. För att öka tillgängligheten av kvalificerade tolkar kan det därför övervägas om domstolarna bör utrustas med fler videosalar. När det gäller telefontolkning har vid diskussioner med domstolschefer och även i kontakter med tolkar framkommit att kvalitén på tolkningen blir sämre och att sådan tolkning leder till längre förhandlingstid. Enligt DV:s mening bör därför telefontolkning användas undantagsvis även om det alltid domaren i det speciella målet som avgör om telefontolkning kan godtas.

Översättarna

En av huvudfrågorna när det gäller översättarna är, liksom motsvarande beträffande tolkarna, i vilken utsträckning auktoriserade översättare används vid översättning i domstolarna. Av 64 domstolar som svarat på denna fråga uppgav 38 att de ställer krav på auktoriserad översättare ofta, för det mesta eller alltid. Det innebär att 59 % av domstolarna ställer detta krav vid anlitan­de av översättare.

Beträffande i vilken utsträckning de översättare som används upplevs som kvalificerade för sina uppdrag kan konstateras att domstolarna är allra mest nöjda med kvaliteten på de auktoriserade översättarna. Dessa får ett högt betyg, 80 % av domstolarna anser att kvaliteten på de auktoriserade översättarna är mycket hög eller ganska hög. Domstolarna tycks emellertid överlag vara relativt nöjda även med de icke auktoriserade översättarna, vilka måste anses ha fått ett ganska högt betyg. 53 % av domstolarna anser att kvaliteten är mycket hög eller ganska hög och 44 % att den är medelgod.

Enligt enkätsvaren förefaller domstolarna i stort sett vara nöjda med översättarna och förmedlingsföretagen. Det finns därför mindre anledning till ingripande förbättringsåtgärder när det gäller översättare jämfört med tolkar. Än högre kvalitet på översättningarna skulle emellertid kunna åstadkommas genom att motsvarande åtgärder som Domstolsverket föreslagit beträffande tolkarna vidtas avseende översättarna.

1 Uppdraget

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende Sveriges Domstolar har regeringen gett Domstolsverket i uppdrag att genom en enkätundersökning inhämta uppgifter om i vilken utsträckning auktoriserade tolkar och rättstolkar används vid tolkning i domstolarna samt i vilken utsträckning de tolkar som används upplevs som kvalificerade för uppdraget. I uppdraget har även ingått att, om det skulle visa sig att behov föreligger, lämna förslag på åtgärder som kan förbättra kvaliteten på tolkningen i domstolarna. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2010.

Domstolsverket har på eget initiativ utvidgat uppdraget till att avse även översättare med motsvarande frågeställningar som de avseende tolkarna. Domstolsverkets direktiv bifogas denna rapport som *bilaga 1*.

2 Genomförandet av uppdraget

Arbetet med uppdraget har genomförts av projektledaren Ulla Pålsson och kammarrättsassessorn Sofia Blomkvist med biträde av upphandlaren Jenny Lilja. Arbetet har genomförts under ledning av chefsjuristen Jörgen Nilsson och avdelningschefen Petra Thor Jonzon.

Uppgifterna om i vilken utsträckning domstolarna använder sig av auktoriserade tolkar och rättstolkar respektive auktoriserade översättare, samt i vilken utsträckning de tolkar/översättare som används upplevs som kvalificerade, har hämtats in genom att samtliga domstolar inom Sveriges Domstolar har ombetts att svara på en enkät, se *bilaga 2*. Av totalt 80 domstolar har 65 besvarat enkäten.

Enkäten har utformats med hänsyn tagen till att resultatet även ska kunna läggas till grund för eventuella beslut av Domstolsverket om offentlig upphandling av tolkförmedlingar respektive förmedlingar av översättare.

Rikspolisstyrelsen, Kammarkollegiet och Tolks- och översättarinstitutet har fått möjlighet att lämna synpunkter på enkätens innehåll vid utformandet av denna.

Del 1 Tolkar

3 Nulägesbeskrivning

3.1 Olika tolkkompetenser

Domstolarna använder sig av kontakttolkar vid tolkning i domstol. En kontakttolk är en tolk som tolkar mellan enskilda personer och representanter för myndigheter. Kontakttolkarna kan ha mycket skiftande utbildningsbakgrund. De för domstolarna aktuella tolkarna kan delas in i fyra olika kategorier, nämligen auktoriserade tolkar, rättstolkar, tolkar med utbildningsbevis från sammanhållen grundutbildning och annan tolk.

Auktoriserad tolk är tolk som fått statlig auktorisation efter att ha fullgjort Kammarkollegiets kunskapsprov eller fått auktorisation efter att ha visat upp utbildningsbevis över fullgjord tolkutbildning vid Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet (TÖI). Kammarkollegiets prov omfattar ämnesområdena socialvård, sjukvård, allmänna försäkringar, arbetsmarknad och vardagsjuridik. De har prövats i terminologi som används inom dessa ämnesområden (Informationsskrift från Kammarkollegiet och Tolk- och översättarinstitutet, dnr KamK 519-2763-09 och TÖI 81/09, s. 3 och förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare).

Rättstolk är redan auktoriserad tolk som fått specialkompetens som rättstolk efter att ha genomgått Kammarkollegiets prov för tolkning inom rättsväsendet (a.a. s. 4)

Tolk med utbildningsbevis från sammanhållen grundutbildning har genomgått en grundutbildning till kontakttolk. Grundutbildningen ges på folkhögskola och studieförbund antingen under ett år på halvfart, eller under två år på kvartsfart. Kraven på förkunskaper motsvarar gymnasienivå och prövas i ett särskilt test. Utbildningen innehåller de moment som prövas i Kammarkollegiets auktorisationsprov och läggs upp enligt av TÖI fastställda nationella kunskapsmål och vägledande studieplaner. Delkurserna innehåller realia, terminologi, tolketik, tolkningsteknik och tolkningsövningar samt skriftliga och muntliga prov. Utbildningsbevis ges efter godkänt resultat på utbildningen (a.a. s. 2).

Annan tolk, såsom begreppet används i denna rapport, kan i princip helt sakna tolkutbildning eller i vart fall ha annan utbildning än den ovan nämnda.

Kammarkollegiet för ett register över de auktoriserade tolkarna och utövar tillsyn över deras verksamhet, i enlighet med vad som stadgas i förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare. Auktorisationerna gäller i fem år och kan därefter förnyas. Tolken betalar en avgift för auktorisationen.

Kammarkollegiet erbjuder auktorisation i 38 språk. Detta kan jämföras med en uppgift från TÖI om att de som har genomgått olika tolkutbildningar representerar 150 olika språk (Utvärderingsutredningen, SOU 2009:56 s.121 *Den nya migrationsprocessen*).

Enligt Kammarkollegiets årsredovisning för 2009 fanns vid årets slut 1 007 tolk-auktoriseringer fördelade på 35 språk. De senaste två åren har 49 respektive 54 tolkar auktoriserats. Per den 25 mars 2010 fanns det, enligt uppgift från Kammarkollegiet rättstolkare i 21 språk. Antalet rättstolkare uppgick den 13 mars 2009 till 202 stycken (Utvärderingsutredningen s. 123 f).

TÖI anger i sin verksamhetsberättelse 2009 att idag och räknat från och med 2006 finns det sammanlagt 324 personer med utbildningsbevis i 29 språk. TÖI är av den uppfattningen att utbildningsbevis från den sammanhållna grundutbildningen har fått sådan status att det kan betraktas som det närmaste en auktorisation man kan komma (Utvärderingsutredningen s.121).

3.2 Upphandling av tolkförmedlingstjänster

Domstol som står i begrepp att anlita tolk kan välja att antingen vända sig direkt till en tolk eller till en tolkförmedling.

Tolkförmedling är en tjänst som ska upphandlas enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. På det statliga området finns en inköpsamordning vars syfte är att kostnadseffektivisera myndigheternas inköpsverksamhet och därigenom spara pengar för staten. Detta sker genom samverkan över myndighetsgränser där myndigheterna får stöd i sina inköp av andra myndigheters upphandling av statliga ramavtal. Ett sådant ramavtal gäller tolkförmedlingstjänster. Det är Rikspolisstyrelsen som har ingått avtal om tolkförmedlingstjänster och som är ramavtalsansvarig på området. Myndigheterna är skyldiga att utnyttja ramavtalet, men kan under vissa förutsättningar också göra avsteg från ramavtalet om de finner att en annan form av avtal sammantaget är bättre. Den myndighet som vill göra avsteg från ramavtalet måste själv träffa avtal efter en egen upphandling på området. Om en myndighet avser att upphandla utan att använda ramavtal eller andra gemensamma avtal ska Ekonomistyrningsverket underrättas. En klar majoritet av domstolarna inom Sveriges Domstolar använder tolkförmedlingstjänster från ramavtalet. Ramavtalet inskränker emellertid inte över huvud taget rätten för en domstol att anlita tolk utan att vända sig till en tolkförmedling.

Ett nytt ramavtal om tolkförmedlingstjänster ingicks i augusti 2008 med giltighet till och med den 31 augusti 2010. Avtalet har nu förlängts med ytterligare ett år. Genom ramavtalet kan domstolarna avropa auktoriserade rättstolkare, auktoriserade sjukvårdstolkare, auktoriserade tolkar samt övriga tolkar för utförande av kontakttolkning, telefontolkning eller videotolkning. Ramavtalet är tecknat med sammanlagt nio leverantörer i olika områden. Områdena motsvarar Sveriges län med undantag för Västra Götalandsregionen som är indelad i de fyra områdena Storgöteborg, Älvsborg, Skaraborg och Bohus. Leverantörerna är rangordnade inom respektive område. Domstolarna ska i första hand avropa från den först rankade leverantören i det område där uppdraget ska utföras.

När en tolk ska beställas ska myndigheten eller domstolen ange var uppdraget ska genomföras, vilket språk som avses, vilken kompetens som krävs av tolken och om beställaren har önskemål om tolkens kön. Till det avtal som är träffat med varje leverantör finns en språkförteckning som visar vilka tolkspråk och vilken tolkkompetens som leverantören kan tillhandahålla i området. Om det redan av förteckningen framgår att den leverantör som är först i avropsordningen inte

kan förmedla en tolk på det språk eller med den kompetens som beställaren efterfrågar i det område där uppdraget ska genomföras, behöver beställaren inte kontakta denna leverantör. Beställaren kan i stället vända sig till nästa leverantör i avropsordningen. Kan den leverantör som tillfrågas inte tillhandahålla tolk med de egenskaper som beställaren begär vid den aktuella tidpunkten får beställaren också vända sig till nästa leverantör i turordningen. Avrop kan göras dygnet runt årets alla dagar och leverantörerna är skyldiga att bekräfta avrop inom vissa tidsramar. Avrop som görs minst fem dagar före uppdragsstart ska bekräftas så snart det är möjligt, dock senast tre dagar efter avrop. Om avropet görs senare men minst en dag före uppdraget, ska bekräftelse göras senare under kontorstid dagen före uppdraget. Avrop som görs samma dag som uppdraget ska utföras ska bekräftas omgående. Kan en leverantör inte bekräfta avropet inom utsatt tid får beställaren vända sig till nästa leverantör i avropsordningen.

Av statistik för år 2009 framgår att domstolarna detta år anlidade totalt 15 147 tolkar vid olika tillfällen.

4 Resultatet av enkätundersökningen

4.1 Användning av auktoriserade tolkar och rättstolkar

En central frågeställning i regeringsuppdraget är i vilken utsträckning auktoriserade tolkar och rättstolkar används vid tolkning i domstolarna. För att finna svar på denna fråga har domstolarna i den enkät som gått ut till dessa fått svara på i vilken omfattning krav ställs på att rättstolk respektive annan auktoriserad tolk än rättstolk ska anlitas i de språk dessa finns att tillgå. De svarsalternativ domstolarna haft att välja på är följande: aldrig, sällan, ofta, för det mesta och alltid. Av 65 domstolar som svarat uppgav 39 att de ställer krav på auktoriserad tolk eller rättstolk ofta, för det mesta eller alltid. Det innebär att 60 procent av domstolarna ställer detta krav vid anlitage av tolk.

Som skäl för varför domstolarna inte ställer krav på rättstolk har uppgetts i huvudsak följande. Det saknas rättstolkar i närområdet eller finns alltför få att tillgå, varför det inte är lönt att ställa detta krav. När önskemål om rättstolk har framställts till tolkförmedlingen har detta inte kunnat tillgodoses, varför domstolen slutat begära rättstolk. Rättstolkarna är dyrare dels därför att de måste resa långväga ifrån, dels därför att deras arvode är högre. Några domstolar uppger att de utgår ifrån att tolkförmedlingen tillhandahåller kompetenta tolkar. Somliga domstolar anger att anledningen till att de inte efterfrågar rättstolkar är att de inte fått instruktioner om detta eller har bristande rutiner. Ett fåtal domstolar anser att det inte finns behov av rättstolk.

Skälen för varför domstolar i vissa fall inte ställer krav på auktoriserad tolk är så gott som identiska med de som angetts ovan avseende avsaknad av krav på rättstolk.

I vissa fall då krav på rättstolk eller annan auktoriserad tolk ställs visar det sig att den tolkförmedling domstolen vänt sig till inte kan erbjuda detta. Det kan då vara av intresse att känna till vilka ansträngningar domstolen gör för att få tolk

med efterfrågad kompetens. I enkäten har formulerats en fråga med avseende på detta. Domstolarna har fått svara på om de använder sig av ramavtalets möjligheter att tillfråga tolkförmedling nr 2, 3 osv. när nr 1 i rangordningen inte kan erbjuda efterfrågad kompetens. Det visade sig att 59 % (32 av 54) av de som använder ramavtalet utnyttjar denna möjlighet alltid, för det mesta eller ofta. 48 % (26 av 54) utnyttjar möjligheten alltid eller för det mesta. En så stor andel som 41 % (22 av 54) av de som använder ramavtalet går emellertid aldrig eller sällan vidare till nästa tolkförmedling i rangordningen när den tolkförmedling som är nr 1 i rangordningen inte kan erbjuda efterfrågad kompetens. Det vanligaste skälet härför är tidsbrist. Av svaren att döma tycks det som om domstolarna på grund härav i många fall accepterar den kompetens de erbjuds av tolkförmedling nr 1. I flera fall då möjligheten att gå vidare till nästa leverantör i rangordningen inte utnyttjas väljer domstolen att i stället direktförordna eller anlita en lokal tolkförmedling som inte finns med i ramavtalet.

För att få en uppfattning om domstolarnas möjligheter att använda sig av rättstolkar och andra auktoriserade tolkar då dessa befinner sig på långt avstånd från domstolen ställdes i enkäten frågan om domstolen använder sig av möjligheten till tolkning via video. Endast en domstol av 62 svarande, dvs. knappt 2 %, uppgav att man använde sig av denna möjlighet ofta. 22 domstolar eller 35 % använde sällan denna möjlighet medan 39 domstolar, dvs. 63 %, aldrig nyttjade möjligheten till videotolkning.

Ett stort antal domstolar säger sig sakna tekniken för att kunna genomföra tolkning via video. Många domstolar uppger att de har för få salar med denna teknik. Ett par domstolar uppger att man inte tänkt på möjligheten att genomföra tolkning via video. Det finns domstolar som anför att det fungerar bra med och är enklare med telefontolkning än med videotolkning samtidigt som andra domstolar menar att det är bättre att tolken närvarar personligen vid förhandlingen. När det gäller telefontolkning har det vid diskussioner med domstolschefer och även i kontakter med tolkar framkommit att kvalitén på tolkningen blir sämre per telefon och ofta förlängs förhandlingstiden.

4.2 Kvaliteten på tolkarna m.m.

Uppdelat på olika tolkkategorier

En annan central frågeställning i regeringsuppdraget är i vilken utsträckning de tolkar som används upplevs som kvalificerade för uppdraget. Domstolarna har i enkäten fått svara på hur domstolen upplevt kvaliteten avseende rättstolk, auktoriserad tolk, tolk med utbildningsbevis respektive annan tolk. Svartalternativen som domstolarna haft att välja på är följande; mycket låg, ganska låg, medelgod, ganska hög, mycket hög och har aldrig anlitat rättstolk/auktoriserad tolk/tolk med utbildningsbevis/annan tolk.

53 domstolar har yttrat sig avseende kvaliteten på *rättstolkarna*. Av dessa anser 26 stycken, dvs. 49 %, att kvaliteten är mycket hög och 18 stycken, dvs. 34 %, att kvaliteten är ganska hög. 8 domstolar, dvs. 15 %, anser att kvaliteten på rättstolkarna är medelgod och 1 domstol, dvs. 2 %, att den är ganska låg. Således kan konstateras att 44 av 53 domstolar eller 83 % anser att kvaliteten på rättstolkarna är mycket hög eller ganska hög.

54 domstolar har yttrat sig avseende kvaliteten på de *auktoriserade tolkarna*. Av dessa anser 12 stycken, dvs. 22 %, att kvaliteten är mycket hög och 24 stycken, dvs. 44 %, att kvaliteten är ganska hög. 17 domstolar, dvs. 31 %, anser att kvaliteten på rättstolkarna är medelgod och 1 domstol, dvs. 2 %, att den är ganska låg. När det gäller de auktoriserade tolkarna anser således 36 av 54 domstolar eller 67 % att kvaliteten är mycket hög eller ganska hög.

Enbart 16 domstolar har yttrat sig avseende kvaliteten på *tolkar med utbildningsbevis*. Av dessa anser endast 1 domstol, dvs. 6 %, att kvaliteten på dessa tolkar är mycket hög medan 3 domstolar, dvs. 19 %, anser att kvaliteten är ganska hög. 12 domstolar, dvs. 75 %, anser att tolkar med utbildningsbevis håller en medelgod kvalitet.

Beträffande kvaliteten på *annan tolk* har 28 domstolar yttrat sig. Av dessa anser 2, dvs. 7 %, att kvaliteten är mycket hög och 4, dvs. 14 %, att tolkarna håller en ganska hög kvalitet. 16 domstolar, dvs. 57 %, anser att kvaliteten på tolkarna är medelgod och 6 domstolar, dvs. 21 %, anser att tolkarna håller en ganska låg kvalitet. Således anser 22 av 28 domstolar eller 79 % att kvaliteten på annan tolk är medelgod eller ganska låg.

Av svaren att döma kan noteras en tydligt fallande skala i kvalitet från rättstolk till annan tolk. Den stora merparten av domstolarna är av den uppfattningen att såväl rättstolkar som auktoriserade tolkar håller en hög kvalitet på tolkningen. Överlägset nöjdast är domstolarna med rättstolkarnas arbete. När det gäller tolkar med utbildningsbevis anser de allra flesta domstolar som uttalat sig om kvaliteten på dessa att den är medelgod. Ingen har uttryckt uppfattningen att den skulle vara ganska låg. Däremot anser en så stor andel som 21 % att kvaliteten på annan tolk är ganska låg.

Ramavtalets tolkar och ramavtalsleverantörernas allmänna servicenivå

I enkäten har ett par frågor ställts med avseende på kvaliteten på ramavtalets tolkar specifikt och ramavtalsleverantörernas tjänster i övrigt, vilket avser förmedlingarnas allmänna servicenivå ifråga om bl.a. tillgänglighet, bekräftelser på beställningar och möjlighet att erbjuda det som efterfrågas. När det gäller kvaliteten på de förmedlade tolkarna har 53 % av domstolarna (28 av 53) uppgett att den är ganska hög eller mycket hög. Hela 92 % (49 av 53) anser att kvaliteten är medelgod, ganska hög eller mycket hög. Det får anses vara ett relativt gott resultat.

När det gäller kvaliteten på tolkförmedlingarnas service ser resultatet helt annorlunda ut. Av 55 domstolar som besvarat frågan om kvaliteten på tolkförmedlingarnas service anser 20 stycken, dvs. 36 %, att kvaliteten är medelgod. Endast 16 domstolar, dvs. 29 %, anser att kvaliteten på ramavtalets tolkförmedlingars service är ganska hög eller mycket hög. En så stor andel som 19 av 55 domstolar, eller 35 %, anser att kvaliteten är mycket låg eller ganska låg. Detta innebär att 71 % är av den uppfattningen att tolkförmedlingarnas allmänna servicenivå är medelgod, ganska låg eller mycket låg.

Kommentarer i anslutning till frågan om kvaliteten på ramavtalets tolkar har lämnats av ett antal domstolar. En av de större tingsrätterna anser att kvaliteten på tolkarna varierar mycket. Tingsrätten uppger att rättstolkarna generellt håller

högre standard men att det också inom denna grupp förekommer tolkningar av sämre kvalitet. Denna uppfattning delas av ytterligare någon domstol som uttrycker att kvaliteten på tolkarna är mycket växlande, vilket inte är rättssäkert acceptabelt. En domstol menar att den ofta får dåliga tolkar. Ytterligare någon domstol misstänker dålig tolkning och ett par domstolar uppger att de fått dåliga tolkar i engelska.

Kommentaren från en domstol speglar dock väl ovan nämnda statistik avseende kvaliteten på de förmedlade tolkarna respektive förmedlingarnas service. Denna domstol uttalade ”Det är egentligen inte själva tolkkvaliteten som inte är tillräcklig utan den service vi förväntas få.” Ett mycket stort antal domstolar gör gällande att det fungerar väldigt dåligt med att få bekräftelser från tolkförmedlingen – bekräftelser kommer sent och i flerdagarsmål dag för dag. Detta får till följd att domstolen får ringa till tolkförmedlingen för att få besked om ifall någon tolk kommer att inställa sig. Något som många domstolar också nämner som ett problem är långa väntetider i telefon när kontakt ska tas med tolkförmedling. Dessutom vittnar domstolar om stressade telefonister, dålig service, språksvårigheter och att det är besvärligt att komma fram på telefon med många olika knappval som måste göras. Den tolkförmedling som i första hand ska anlitas enligt ramavtalet har sällan auktoriserade tolkar, eftersom tolkarna väljer annan tolkförmedling, uppger ett par domstolar. Ytterligare några domstolar menar att det medför omfattande merkostnader i form av t.ex. resekostnader när ramavtalets tolkförmedling används eftersom den sällan kan förmedla tolkar som är bosatta i närområdet. Några andra kommentarer avseende kvaliteten på tolkförmedlingens service är bl.a. att tolkförmedlingen misslyckas relativt ofta med att skaffa tolk, information om att tolken har bytts ut när inte alltid domstolen, förmedlingen ringer dagen innan förhandling och säger att den inte kunnat ordna tolk, förmedlingen har missat att skicka tolk trots bekräftelse, telefontolkning har levererats trots att domstolen beställt vanlig tolkning, tolkförmedlingen bekräftar men sedan hittar den ingen tolk, tolk i fel språk har skickats och tolkförmedlingen uppfyller inte ramavtalet vad gäller statistiksammanställning. Slutligen uppger en domstol att den i brådskande fall (häktningar) inte vågar lita på att Språkservice – vilken är den tolkförmedling som är rangordnad som nummer 1 i de allra flesta geografiska områdena och som den absoluta merparten av klagomålen riktas mot – får fram en tolk i tid och därför kontaktar de i dessa lägen regelmässigt en annan tolkförmedling ”som har mycket högre servicekänsla”.

5 Identifiering av brister och förslag på åtgärder som kan förbättra kvaliteten på tolkningen i domstolarna

Av enkätsvaren framgår att många domstolar har problem med att få kvalificerade tolkar eller över huvud taget någon tolk till sina rättegångar och muntliga förhandlingar. Problemen ligger i att det inte finns tillräckligt många utbildade tolkar eller att sådana inte finns att tillgå på grund av att anvisade tolkförmedlingar inte har avtal med dem. I andra fall försvårar bristande service hos tolkförmedlingarna för domstolarna att få kontakt med en kvalificerad tolk. Det kan röra sig om långa väntetider i telefon eller underlåten bekräftelse på tolkbeställning. I detta sammanhang bör också nämnas att inte så få domstolar inte efterfrågar auktoriserade tolkar på grund av okunskap, slentrian eller att man ändå inte har förhoppningar om att få en sådan.

Det råder inte någon tvekan om att kvaliteten på tolkningen i domstolarna bör förbättras. Såsom det nu förhåller sig är många domstolar missnöjda med den tolkning som de har tillgång till. Tungt vägande skäl för varför det är av stor vikt att förbättra tolkningen är bl.a. att rättssäkerheten kan lida skada och inblandade aktörers förtroende för domstolarna kan minska vid bristfällig tolkning. Den självklara utgångspunkten för Domstolsverkets förslag till förbättringar är att rättstolkar och andra auktoriserade tolkar är bäst på att tolka. Av enkätsvaren framgår tydligt att denna uppfattning delas av Sveriges domstolar.

Nedan följer Domstolsverkets förslag på åtgärder för att förbättra kvaliteten på tolkningen i domstolarna.

5.1 Förbättrade tolkförmedlingar genom eget avtal

18 domstolar har i kommentarer till enkäten uttryckt missnöje med servicen hos ramavtalets tolkförmedlingar. Det kan gälla långa väntetider i telefon, svårigheter med bekräftelser på gjorda beställningar, för få rättstolkar, underlåtenhet att skicka en tolk trots bekräftelse och sena besked att tolk inte kunnat ordnas. Den tolkförmedling som är nr 1 i ramavtalet i de flesta regioner omnämns oftast i sammanhanget med dålig service.

Migrationsverket har gjort en egen upphandling med avsteg från Rikspolisstyrelsens upphandling med tilldelningsbeslut den 19 mars 2010 (Dnr 22-2009-34362). Verket har därvid angett att kriterier för bedömningen har varit kvalitetsutveckling med 30 % och anbudspris med 70 %. Det kan noteras att ovannämnda tolkförmedling inte har erhållit några kvalitetspoäng vid utvärderingen av anbuden. För att kunna beakta domstolarnas särskilda behov av rättstolkar och andra kvalitetsaspekter bör Domstolsverket göra en egen upphandling för domstolarnas räkning.

5.2 Bättre nyttjande av aktuellt ramavtal

I avvaktan på ett eget avtal för domstolarna är det angeläget att aktuellt ramavtal nyttjas på ett så optimalt sätt som möjligt. Det måste finnas en ambition att uppnå största möjliga användning av rättstolkar eller andra auktoriserade tolkar och på så sätt verka för högsta möjliga kvalitet på tolkningen i domstolarna under givna förutsättningar.

Av enkätsvaren framgår att en så stor andel som 40 % av domstolarna aldrig eller sällan ställer krav på rättstolk eller annan auktoriserad tolk. Domstolarnas uppgivna skäl härför är skiftande. Av enkäten framgår att en del domstolar har gett upp hoppet om att få en auktoriserad tolk. Några anger att det inte finns instruktioner om att sådana tolkar ska anlitas och några förlitar sig på tolkförmedlingens val av tolk. Sannolikt är det emellertid så att ju fler gånger kravet på rättstolk eller annan auktoriserad tolk ställs desto mer ökar möjligheten att erhålla sådan tolk. Av stor betydelse är därför att få ut budskapet om vikten av att efterfråga rättstolkar eller andra auktoriserade tolkar. Beträffande förslag till hur domstolars efterfrågan av auktoriserade tolkar kan ökas se nedan under avsnitt 5.3.

Av enkätsvaren framgår vidare att nyttjandet av den möjlighet till tolkning via video som nuvarande ramavtal ger är mycket lågt. Den främsta anledningen till detta uppges vara att teknik härför saknas. Dock uppger flera domstolar att de helt enkelt inte tänkt på den möjligheten. Domstolar som drar sig för att anlita rättstolk eller annan auktoriserad tolk på grund av högre kostnader till följd av lång resväg för tolken eller på grund av tidsbrist (att de inte hinner vänta på att tolken ska resa lång väg) skulle kunna använda sig av rättstolkar och andra auktoriserade tolkar i större utsträckning om de nyttjade möjligheten till videotolkning. Det kan därför vara lämpligt att påminna domstolarna om möjligheten med videotolkning i samband med att information går ut om att rättstolkar och andra auktoriserade tolkar bör anlitas i första hand. Se mer om videotolkning under avsnitt 5.7

Ännu ett sätt att utnyttja nuvarande ramavtal bättre och på så sätt öka användningen av de högst kvalificerade tolkarna vore att domstolarna i betydligt högre utsträckning än vad som nu är fallet gick vidare i rangordningen till tolkförmedling nr 2, 3 osv. då inte tolkförmedling nr 1 kan leverera tolk med efterfrågad kompetens. Visserligen anges tidsbrist som det främsta skälet till att denna möjlighet i ramavtalet inte används. Därmed är det i realiteten svårt för domstolarna att de facto nyttja denna möjlighet i ramavtalet. För att möjliggöra att gå vidare till nästa tolkförmedling om den först tillfrågade inte kan erbjuda det efterfrågade krävs snävare tider för bekräftelser. Såsom framgår i avsnitt 3.2 ska bekräftelse göras senast tre dagar efter avrop om avropet görs minst fem dagar före uppdragsstart och under kontorstid dagen före uppdraget om avropet görs senare än fem dagar före uppdragsstart. Detta är alltför långa bekräftelsetider. I det egna avtal som Migrationsverket träffat med tolkförmedlingar är bekräftelsetiderna betydligt snävare (avrop ska bekräftas senast inom två timmar från förfrågan). Emellertid bör visst utrymme för att i större utsträckning gå vidare i rangordningen likväl finnas och det skulle gynna användningen av rättstolkar och andra auktoriserade tolkar om detta utrymme utnyttjades.

Vidare är det viktigt att domstolarna håller strikt på sin rättighet att vända sig till nästa förmedling i rangordningen om bekräftelse inte görs i rätt tid. Likaså bör reklamationer av avtalsbrott från förmedlingarnas sida och väckande av frågor om skadestånd kunna bidra till en förbättrad tillämpning av ramavtalen. Det är viktigt att Domstolsverket och domstolarna för en dialog kring dessa frågor och att verket kan stödja domstolarna i dessa hänseenden.

5.3 Ökad efterfrågan från domstolarna på auktoriserade tolkar

Såsom nämnts under inledningen till kap. 5 och under avsnitt 5.2 är det inte ovanligt att domstolar inte efterfrågar en auktoriserad tolk vid tolkbeställningen. För att förbättra tolkningen i domstolarna är det nödvändigt att domstolarna efterfrågar auktoriserade tolkar i större utsträckning än vad som sker nu. Detta kan ske genom information till domstolarna om vilka slags tolkar det finns och om vikten av att i första hand försöka förordna rättstolk eller annan auktoriserad tolk. Domstolsverket har tidigare gått ut med sådan information till domstolarna, men behov av ytterligare information från verkets sida tycks finnas. Vidare kan det vara av värde att på domarutbildningar, domstolssekreterarutbildningar och vid chefsmöten informera om detta.

Ännu en åtgärd som Domstolsverket föreslår för att få domstolarna att i större utsträckning efterfråga de högst kvalificerade tolkarna, är att det i 5 kap. 6 § rättegångsbalken respektive 50 § förvaltningsprocesslagen tas in en bestämmelse om att som tolk bör i första hand anlitas rättstolk eller annan auktoriserad tolk.

I detta sammanhang kan det vara intressant att nämna att Migrationsverkets generaldirektör har beslutat om en instruktion om tolkanvändning (GD nr 82/2008, protokoll 10 november 2008), av vilken det följer bl.a. att vid myndighetsutövning skall auktoriserad tolk användas om det finns tillgång till sådan inom rimlig tid och på rimligt avstånd (Utvärderingsutredningen s. 133). Liknande formuleringar skulle domstolarna exempelvis kunna ta in i egna interna riktlinjer för tolkanvändning.

5.4 Förbättrade tolkförmedlingar genom registrering och tillsyn

Utvärderingsutredningen föreslår (s. 141) att ett system med registrering av tolkförmedlingar och tillsyn över dessa införs, i enlighet med det förslag som lades fram av Tolkförmedlingsutredningen (SOU 2004:15). Förslaget innebar att en lag om registrering och tillsyn över tolkförmedlingar skulle införas. Villkor för registrering skulle vara att tolkförmedlingen var lämplig för uppgiften, varken var i konkurs eller likvidation eller hade näringsförbud och att förmedlingen hade en förteckning över de tolkar som utför uppdrag åt tolkförmedlingen. Det skulle uppställas krav på att förmedlingarna arbetade för att auktoriserade tolkar anlitas och att de tolktjänster som förmedlades utfördes i enlighet med god tolksed. Tillsynsmyndigheten skulle ha rätt att under vissa förhållanden upphäva en registrering eller meddela varning. Vidare skulle tillsynsmyndigheten verka för att en uppförandekodex, så kallad god tolkförmedlingssed, utvecklades. Detta skulle, enligt Utvärderingsutredningen, inte bara ge möjlighet till insyn i tolkförmedlingsverksamheten på ett nytt sätt, utan också kunna bidra till en effektiv uppföljning av den service som förmedlingarna erbjuder och i förlängningen öka rättssäkerheten i mål och ärenden där tolk anlitas. – Domstolsverket instämmer i förslaget.

5.5 Register över tolkar

Kammarkollegiet för, såsom nämnts ovan under avsnitt 3.1, ett register över de auktoriserade tolkarna. Det är möjligt att via en enkel sökfunktion på Kammarkollegiets hemsida (www.kammarkollegiet.se) söka efter auktoriserade tolkar,

rättstolkar och sjukvårdstolkar inom de språk man önskar. De tolkar som är sökbara är de som gett sitt tillstånd till att deras namn lämnas ut på internet. Enligt uppgift från Kammarkollegiet är det endast ”en handfull” auktoriserade tolkar som inte gett tillstånd till detta. Önskvärt vore likväl att samtliga auktoriserade tolkar var sökbara för domstolarna för de fall dessa vill direktförordna tolk utan att gå via tolkförmedling. Eventuellt skulle fler tolkar ge sitt tillstånd till att bli sökbara i Kammarkollegiets register, om domstolarna fick en egen inloggning till en förteckning över de auktoriserade tolkarna. Domstolsverket föreslår att möjligheterna till detta utreds.

För det fall det inte är möjligt med en för domstolarna egen inloggning till en förteckning över samtliga auktoriserade tolkar, föreslår Domstolsverket att domstolarna får tillgång till ett pappersutdrag av en sådan förteckning. Detta utdrag skulle lämpligen kunna distribueras och uppdateras genom Domstolsverkets försorg.

Att begagna sig av Kammarkollegiets register för att anskaffa en tolk torde visserligen av bekvämlighetsskäl komma i andra hand efter att gå via en tolkförmedling. En stor fördel med att söka i detta register är emellertid att domstolarna kan få tag på tolkar som inte förmedlas av tolkförmedlingen på ramavtalet eller som inte finns i regionen. Detta kan i vissa fall vara det snabbaste sättet att få tag på en kvalificerad tolk. Om tolken bor på långt avstånd från domstolen skulle eventuellt möjligheten till videotolkning kunna utnyttjas, i de fall detta anses lämpligt.

Såsom angetts ovan i avsnitt 3.1 anser TÖI att utbildningsbevis från den sammanhållna grundutbildningen är det närmaste en auktorisation man kan komma. Av enkätsvaren framgår att den stora merparten av de i och för sig få domstolar som uttalat sig om kvaliteten på tolk med sådant utbildningsbevis, anser att dessa tolkar håller en medelgod kvalitet på tolkningen och därmed placerar sig kvalitetsmässigt efter auktoriserad tolk men före annan tolk. Nivån på tolk med utbildningsbevis får således anses relativt god och utbildningsbeviset får ses som en slags kvalitetsstämpel. För närvarande finns ingen förteckning över andra tolkar än de auktoriserade. Domstolsverket anser att det skulle vara värdefullt om även tolkar med utbildningsbevis från sammanhållna grundutbildning fördes upp på någon slags förteckning och föreslår därför detta.

Det finns för närvarande ett okänt antal tolkar som kan få tolkuppdrag utan att ha formell kompetens att arbeta som tolk. Det är givetvis varken lämpligt eller acceptabelt att tolkförmedlingarna kan förmedla någon som inte kan visa upp godtagbara kvalifikationer som tolk. Utredningen om kontakttolkar (SOU 2005:37 s. 44 ff.) föreslog att det skulle inrättas ett rikstäckande register över yrkesverksamma tolkar och deras kompetens. Ett sådant tolkregister skulle ge en säker bild av tillgången på tolkar och göra det möjligt för både tolkförmedlingarna och beställarna av tolktjänster att kontrollera tolkarnas utbildning och kvalitet. Registret skulle innehålla uppgift om tolkar som motsvarar vissa krav. Tolkar som inte längre uppfyller kraven skulle kunna avföras från registret. Ett sådant system skulle kunna sporra tolkarna att skaffa den utbildning som krävs för att komma med i registret. Vidare skulle det underlätta för förmedlingar och beställare att kontrollera att inte okvalificerade tolkar anlitas. På grund härav anser Domstolsverket att ett nationellt tolkregister bör inrättas i enlighet med det för-

slag som lades fram av Utredningen om kontakttolkar. Möjligen vore det av värde att låta tolkar som i övrigt uppfyller kraven för att få upptas i det nationella tolkregistret erlägga en årlig avgift för att få stå med i registret. Detta för att bättre garantera att enbart tolkar som ännu är aktiva är registerförda.

För det fall förslaget om ett nationellt tolkregister realiserats bör påpekas att en särskild förteckning över tolkar med utbildningsbevis från sammanhållen grundutbildning därmed blir överflödiga.

5.6 Utbildning av tolkar

Såsom redovisats ovan under avsnitt 3.1 fanns det vid utgången av år 2009 1 007 auktoriserade tolkar fördelade på 35 språk och 324 tolkar med utbildningsbevis i 29 språk. Tolkförmedlingsutredningen (SOU 2004:15) uppskattade år 2004 antalet aktiva tolkar till mellan 5 000 och 6 000 personer (Utvärderingsutredningen s. 138). Någon senare uppgift om antalet aktiva tolkar finns inte. Av dessa siffror kan man sluta sig till att det är ett stort underskott på auktoriserade tolkar och att det generellt sett krävs en kompetenshöjning bland landets tolkar.

En avgörande åtgärd när det gäller att förbättra kvaliteten på tolkningen i domstolarna är därför att utbilda fler tolkar och höja kompetensen hos redan nu verksamma tolkar. Domstolverket återger och instämmer i vad utredaren i Utvärderingsutredningen anför på s. 138 f. ”Jag ... anser att en fortsatt satsning på utbildning för tolkar är synnerligen angeläget. Det är inte acceptabelt att det finns så få auktoriserade tolkar att de inte ens räcker till för domstolarnas eller Migrationsverkets behov.” Domstolverket instämmer vidare i utredarens uppfattning att det är mycket viktigt att många fler auktoriserade tolkar utbildas så att de klarar proven för kompetens som rättstolk och att det bör ställas krav på att de som anlitas som tolkar i icke auktoriseringsbara språk har genomgått utbildningen för kontakttolkar med godkänt resultat.

5.7 Videotolkning

Enligt Migrationsverkets instruktion om tolkanvändning jämställs videotolkning med personlig närvaro. I enkäten anger 21 domstolar att de inte har tillgång till videoutrustning eller att de nyligen har fått detta och flera domstolar uppger att de i vart fall har för få salar utrustade med videoutrustning. Enligt Domstolsverkets egna uppgifter förhåller det sig dock så att endast ett fåtal domstolar ännu inte har utrustats med videoteknik. Problematiken ligger nog snarare i att det endast finns någon eller några enstaka videosalar på varje domstol. Videotolkning framstår som ett alternativ när en tolk inte kan inställa sig personligen, även om det bör påpekas att erfarenheten av videotolkning i domstolarna är begränsad. För att öka tillgängligheten av kvalificerade tolkar kan det därför övervägas om domstolarna bör utrustas med fler videosalar. Det kan dock noteras att några domstolar anser att det är opraktiskt eller omständligt med tolkning via video. En del domstolar verkar tycka att det går bra med tolkning via telefon. Som anförts ovan anser flera domstolar att personlig närvaro av tolken är bäst. Det har också från domstolschefer och tolkar framförts att kvaliteten vid telefontolkning blir sämre och leder till längre förhandlingstider. Enligt DV:s mening bör därför telefontolkning användas undantagsvis även om det alltid är domaren i det speciella målet som avgör om telefontolkning kan godtas.

Del 2 Översättare

6 Nulägesbeskrivning

6.1 Olika översättarkompetenser

Översättarna delas in två kategorier – auktoriserade översättare, vars korrekta benämning är auktoriserade translatorer, och icke auktoriserade översättare.

Auktoriserad översättare är översättare som fått statlig auktorisation efter att ha fullgjort Kammarkollegiets kunskapsprov. Provet för översättare som avser att bli auktoriserade består av tre texter; en juridisk, en ekonomisk och en allmän. Den juridiska texten prövar förmågan att översätta kvalificerad sådan text, t.ex. lagtext. Den ekonomiska texten prövar förmågan att översätta text som förekommer i affärsvärlden eller i det internationella ekonomiska samarbetet, t.ex. årsredovisningar. Den allmänna texten prövar förmågan att återge textens stil och använda idiomatiska uttryck på ett korrekt sätt (www.kammarkollegiet.se).

Icke auktoriserad översättare kan ha genomgått översättarutbildning, vilken ges på högskola, eller i princip sakna utbildning.

Kammarkollegiet för ett register över de auktoriserade översättarna och utövar tillsyn över deras verksamhet, i enlighet med vad som stadgas i förordningen om auktorisation av tolkar och översättare. Auktorisationerna gäller i fem år och kan därefter förnyas. Översättaren betalar en avgift för auktorisationen.

Enligt Kammarkollegiets årsredovisning för 2009 fanns vid årets slut 472 auktoriserade översättare. Översättarna representerar 28 främmande språk till svenska och 27 från svenska. De senaste två åren har 15 respektive 20 översättare auktoriserats.

6.2 Upphandling av förmedlingar av översättartjänster

Liksom när det gäller tolkar kan domstolarna förordna översättare antingen genom att vända sig till översättaren direkt eller genom att vända sig till en förmedling av översättartjänster.

Förmedlingstjänsterna av översättare ska precis som tolkförmedlingstjänsterna upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling. Rikspolisstyrelsen har även på detta område i sin egenskap av ramavtalsansvarig myndighet inom den statliga inköpsamordningen ingått avtal om förmedlingstjänster.

Nya ramavtal om förmedlingstjänster beträffande översättare ingicks i juli 2008 och gällde till och med den 30 juni 2010. Avtalen har nu förlängts med ytterligare ett år med tre av fyra leverantörer på de ursprungliga avtalen. Översättartjänsterna indelas i följande avtalsområden: engelska, frekventa språk (albanska, arabiska, bosniska, kroatiska, serbiska, finska, franska, kinesiska, persiska, polska, ryska, sydkurdiska, spanska, thailändska, turkiska, tyska och vietnamesiska) samt övriga språk. Det finns således tre olika ramavtal avseende översättartjänster. På vart och ett av ramavtalen förekommer endast två förmedlingsföretag. Dessa är

rangordnade. Domstolarna ska följaktligen i första hand avropa från den först rankade leverantören.

När en översättare ska beställas ska myndigheten eller domstolen specificera omfattningen av översättningsarbetet, ge en kort beskrivning av vilket område översättningen avser och ange tidpunkt då översättningen senast ska levereras. Leverantören ska lämna bekräftelse inom 24 timmar. Kan en leverantör inte bekräfta avropet inom stipulerad tid får beställaren vända sig till nästa leverantör i avropsordningen.

7 Resultatet av enkätundersökningen

7.1 Användning av auktoriserade översättare

En av huvudfrågorna när det gäller översättarna är, liksom motsvarande beträffande tolkarna, i vilken utsträckning auktoriserade översättare används vid översättning i domstolarna. Domstolarna har i enkäten fått svara på denna fråga med svarsalternativen aldrig, sällan, ofta, för det mesta eller alltid. Av 64 domstolar som svarat på denna fråga uppgav 38 att de ställer krav på auktoriserad översättare ofta, för det mesta eller alltid. Det innebär att 59 % av domstolarna ställer detta krav vid anlitande av översättare.

Som skäl för varför domstolarna inte ställer krav på auktoriserad översättare har uppgetts tre huvudargument. Det främsta av dessa är att domstolarna förlitar sig på förmedlingarna. Antingen utgår domstolarna från att förmedlingarna använder sig av auktoriserade översättare eller att de i vart fall förmedlar översättare som är ”kvalificerade för sina uppdrag”. Det näst vanligaste argumentet för varför krav på auktoriserad översättare inte ställs vid avrop är att underlåtenheten beror på bristande rutiner. Personalen har inte fått instruktioner om att ställa detta krav. Ett par domstolar uppgav att det på beställningsblanketten som domstolarna använder vid avrop inte framgår att detta krav kan ställas. Några domstolar anser att det inte har varit behövligt att ställa krav på auktoriserad översättare. En domstol uppgav att de använda översättarna har motsvarande kompetens.

7.2 Kvaliteten på översättarna m.m.

Uppdelat på de båda kompetenserna

I enkäten har domstolarna fått svara på en annan huvudfråga, nämligen hur de har upplevt kvaliteten på de auktoriserade översättarna respektive de icke auktoriserade översättarna. Svarsalternativen som domstolarna haft att välja på är följande; mycket låg, ganska låg, medelgod, ganska hög, mycket hög och har aldrig anlitat auktoriserad översättare respektive icke auktoriserad översättare.

59 domstolar har yttrat sig avseende kvaliteten på *auktoriserade översättare*. Av dessa anser 20 stycken, dvs. 34 %, att kvaliteten är mycket hög och 27 stycken, dvs. 46 %, att kvaliteten är ganska hög. 12 domstolar, dvs. 20 %, anser att kvaliteten på de auktoriserade översättarna är medelgod. Ingen av de domstolar som svarat på frågan i enkäten är av den uppfattningen att de auktoriserade översättarna skulle vara av en mycket låg eller ganska låg kvalitet. Konstateras kan att 47 av 59 domstolar eller 80 % anser att kvaliteten på de auktoriserade översättarna är mycket hög eller ganska hög.

32 domstolar har utlåtit sig om kvaliteten på de *icke auktoriserade översättarna*. Av dessa anser 6 stycken, dvs. 19 %, att kvaliteten är mycket hög och 11 stycken, dvs. 34 %, att kvaliteten är ganska hög. 14 domstolar, dvs. 44 %, anser att kvaliteten på de icke auktoriserade översättarna är medelgod och 1 domstol, dvs. 3 %, att den är ganska låg. När det gäller de icke auktoriserade översättarna anser således 17 av 32 domstolar eller 53 % att kvaliteten är mycket hög eller ganska hög.

Inte helt överraskande kan den slutsatsen dras av enkätsvaren att domstolarna är allra mest nöjda med kvaliteten på de auktoriserade översättarna. Dessa får anses ha fått ett högt betyg. Domstolarna tycks överlag emellertid vara relativt nöjda även med de icke auktoriserade översättarna.

Ramavtalets översättare och ramavtalsleverantörernas allmänna servicenivå

Domstolarna har fått besvara dels en fråga avseende kvaliteten på ramavtalens översättare, dels en fråga avseende ramavtalsleverantörernas tjänster i övrigt, vilket avser förmedlingarnas allmänna servicenivå ifråga om bl.a. tillgänglighet, bekräftelser på beställningar och möjlighet att erbjuda det som efterfrågas. När det gäller kvaliteten på de förmedlade översättarna har 47 domstolar uttalat sig. Av dessa anser 32 stycken eller 68 % att kvaliteten är ganska hög eller mycket hög. Resten av domstolarna, dvs. 15 stycken eller 32 % menar att kvaliteten är medelgod. Ingen anser att de förmedlade översättarna håller en mycket låg eller ens ganska låg kvalitet. Resultatet måste anses tillfredsställande.

När det så gäller kvaliteten på ramavtalsleverantörernas service har 48 domstolar uttalat sig. Majoriteten av dessa, närmare bestämt 26 domstolar eller 54 %, anser att kvaliteten är ganska hög eller mycket hög. 19 domstolar, vilket motsvarar 40 %, tycker att servicen är av medelgod kvalitet. 3 domstolar, dvs. 6 %, uppfattar kvaliteten som ganska låg eller mycket låg. Även detta måste anses vara ett ganska gott resultat.

I anslutning till frågan om kvaliteten på ramavtalsleverantörernas allmänna service har sju domstolar pekat på vilka problem de anser föreligga. Samtliga dessa hävdar att det i många fall tar för lång tid att få översättningarna i förhållande till vad det står om leveranstider i avtalet. Någon domstol uppger att beställningar slarvas bort och en annan domstol har problem med felaktiga fakturor.

Till skillnad mot vad som är fallet med tolkförmedlingstjänsterna har emellertid flera domstolar uttryckt positiva uppfattningar beträffande översättartjänsterna. Domstolarna har uttryckt alltifrån att det inte är så mycket klagomål på översättningarna eller att det fungerar till att de är nöjda med dagens förhållanden. De har också uppgett att kvaliteten på det översatta är god eller att man rent av upplever att den leverantör som är rangordnad som nr 1 på två av ramavtalen är mycket bra.

8 Slutsatser om översättningar i domstolarna och förslag till åtgärder som kan förbättra kvaliteten på översättningarna

Enligt enkätsvaren förefaller domstolarna i stort sett vara nöjda med översättarna och förmedlingsföretagen. Det finns därför mindre anledning till ingripande förbättringsåtgärder när det gäller översättare jämfört med tolkar.

Problem med långa leveranstider och eventuellt dåliga översättningar torde man i viss mån kunna komma till rätta med genom att tillämpa ramavtalens bestämmelser om avdrag på ersättningen och hävning av beställningen.

Högre kvalitet på översättningar är dock alltid önskvärt. Detta kan komma till stånd på sätt som angetts ovan om tolkar när det bl.a. gäller information till domstolarna om auktoriserade översättare, reklamationer av avtalsbrott, interna riktlinjer om användning av översättare, förbättrade ramavtal och användning av Kammarkollegiets register. I detta sammanhang kan också nämnas att Föreningen Auktoriserade Translatorer har ett sökregister över auktoriserade översättare på internet (www.aukttranslator.se).

Ulla Pålsson, ulla.palsson@dom.se, 08-561 669 02

Direktiv tolkuppsdraget

Bakgrund

Regeringen har i regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende Sveriges Domstolar uppdragit åt Domstolsverket att inhämta uppgifter om i vilken utsträckning auktoriserade tolkar och rättstolkar används vid tolkning i domstolarna samt i vilken utsträckning de tolkar som används upplevs som kvalificerade för uppdraget. Undersökningen bör enligt regeringen göras i enkätform. I uppdraget ingår även att, om behov finns, lämna förslag på åtgärder som kan förbättra kvalitén på tolkningen i domstolarna.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2010.

Organisation

Uppdraget genomförs i projektform. Projektet består av en styrgrupp och en projektgrupp. I styrgruppen ingår Jörgen Nilsson och Petra Thor Jonzon. I projektgruppen ingår Ulla Pålsson, projektledare, Sofia Blomkvist och Jenny Lilja.

Arbetets bedrivande

Regeringens uppdrag avser endast kontakttolkar. Uppdraget ska på Domstolsverkets eget initiativ utvidgas till att avse även översättare.

Enkätundersökningens innehåll och utformning ska ta hänsyn till att resultatet även ska kunna läggas till grund för ett eventuellt beslut av Domstolsverket om offentlig upphandling av kontakttolkar och översättare.

Samråd ska ske med Rikspolisstyrelsen i dess egenskap av upphandlande myndighet. Samråd ska också ske med Tolk- och översättarinstitutet och Kammarkollegiet.

Tidplan

- 2010-02-10 Projektgruppsmöte (Direktiv, urval, enkätform)
- 2010-03-02 Projektgruppsmöte (genomgång av enkätformulär)
- 2010-03-08 Styrgruppsmöte
- 2010-03-15 Projektgruppsmöte (Genomgång av enkätformulär och därefter samråd med berörda myndigheter)

- 2010-03-23 Svar från berörda myndigheter
- 2010-03-25 Styrgruppsmöte
- 2010-04-09 Utskick av enkät
- 2010-05-07 Sista dag för svar på enkät
- 2010-05-27 Enkät svar sammanställda
- 2010-05-31 Styrgruppsmöte
- 2010-06-18 Utkast till rapport färdigställd. Skickas till styrgruppen för synpunkter
- 2010-08-20 Rapport till tryck
- 2010-09-30 Rapport till regeringen

Doris

SVERIGES DOMSTOLAR

- [Vera](#)
- [Palasso](#)
- [Blanketter](#)
- [Agresso](#)
- [Support](#)
- [Rättsdatabaser](#)

Sök personer, sidor m.m.

Sök

Målhantering Administration Kompetens IT Infomaterial Säkerhet Anställning

Sökväg: Hem > Enkät angående... > Enkät angående...

Enkät angående tolk- och översättartjänster

Vid frågor kring enkäten ta kontakt med Sofia Blomkvist, tel: 036-15 53 34, e-post: sofia.blomkvist@dom.se eller Jenny Lilja tel: 036-155450, e-post: jenny.lilja@dom.se

Det är viktigt att alla myndigheter inom Sveriges Domstolar besvarar enkäten för att Domstolsverket ska kunna få ett så tillförlitligt underlag som möjligt. Enkäten ska besvaras senast måndagen den 7 maj 2010.

Nedan följer definitioner som kan vara till hjälp när enkäten besvaras.

Definitioner

Auktoriserad tolk: Tolk som fått statlig auktorisation efter att ha fullgjort Kammarkollegiets kunskapsprov eller fått auktorisation efter utbildning vid Stockholms universitet.

Rättstolk: Auktoriserad tolk som även fullgjort Kammarkollegiets prov för tolkning inom rättsväsendet.

Tolk med utbildningsbevis: Tolk med utbildningsbevis från sammanhållen grundutbildning vid folkhögskola eller studieförbund under tillsyn av Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet.

Auktoriserad translator (översättare): Översättare som fått statlig auktorisation efter att ha fullgjort Kammarkollegiets kunskapsprov.

Statliga ramavtal: Det för Sveriges Domstolar gällande ramavtalet avseende köp av tolkförmedlingstjänster samt ramavtalen avseende köp av översättningstjänster. Se vidare www.avropa.se

Direktförordnande: Domstolen vänder sig direkt till tolk eller översättare utan att gå via någon förmedling.

Eget avtal: Domstolen har vid sidan av de ovan nämnda statliga ramavtalen tecknat eget avtal med ett eller flera förmedlingsföretag, eller avropat från de statliga ramavtalen men med egen prioritering av rangordningen.

Nedan följer förteckningar som kan vara till hjälp när enkäten besvaras.

[Förteckning över språk inom vilka det finns auktoriserade tolkar](#)

[Förteckning över språk inom vilka det finns rättstolkar](#)

[Förteckning över språk inom vilka det finns auktoriserade översättare](#)

Domstolens namn:

Uppgiftslämnare:

Nedanstående frågor avser tolktjänster

Fråga 1. I vilken omfattning använder domstolen sig av:

Statligt ramavtal?

- Aldrig
- Sällan
- Ofta
- För det mesta
- Alltid

Direktförordnande?

- Aldrig
- Sällan
- Ofta
- För det mesta
- Alltid

Eget avtal?

- Aldrig
- Sällan
- Ofta
- För det mesta
- Alltid

Annat nämligen: _____

- Aldrig
- Sällan
- Ofta
- För det mesta
- Alltid

Fråga 2. I vilken omfattning ställs krav på att rättstolk ska anlitas i de språk dessa finns att tillgå:

Vid avrop från statligt ramavtal?

- Aldrig
- Sällan
- Ofta
- För det mesta
- Alltid
- Inte aktuellt

Vid direktförordnande?

- Aldrig
- Sällan
- Ofta

Vid användning av eget avtal?	☐ För det mesta ☐ Alltid ☐ Inte aktuellt
Vid anlåtande av tolk på annat sätt?	☐ Aldrig ☐ Sällan ☐ Ofta ☐ För det mesta ☐ Alltid ☐ Inte aktuellt
Fråga 2.1. I de fall domstolen inte ställer krav på att rättstolk ska anlitas, vilka är orsakerna?	<input type="text"/>
Fråga 3. I vilken omfattning ställs krav på att annan auktoriserad tolk än rättstolk ska anlitas i de språk dessa finns att tillgå: Vid avrop från statligt ramavtal?	☐ Aldrig ☐ Sällan ☐ Ofta ☐ För det mesta ☐ Alltid ☐ Inte aktuellt
Vid direktförordnande?	☐ Aldrig ☐ Sällan ☐ Ofta ☐ För det mesta ☐ Alltid ☐ Inte aktuellt
Vid användning av eget avtal?	☐ Aldrig ☐ Sällan ☐ Ofta ☐ För det mesta ☐ Alltid ☐ Inte aktuellt
Vid anlåtande av tolk på annat sätt?	☐ Aldrig ☐ Sällan ☐ Ofta ☐ För det mesta ☐ Alltid ☐ Inte aktuellt
Fråga 3.1. I de fall domstolen inte ställer krav på annan auktoriserad tolk än rättstolk, vilka är orsakerna?	<input type="text"/>
Fråga 4. Hur har domstolen, oavsett på vilket sätt tolk anlåtats, upplevt kvaliteten avseende: Rättstolk?	☐ Mycket låg ☐ Ganska låg ☐ Medelgod ☐ Ganska hög ☐ Mycket hög ☐ Har aldrig anlitat rättstolk
Auktoriserad tolk?	☐ Mycket låg ☐ Ganska låg ☐ Medelgod ☐ Ganska hög ☐ Mycket hög ☐ Har aldrig anlitat auktoriserad tolk
Tolk med utbildningsbevis?	☐ Mycket låg ☐ Ganska låg ☐ Medelgod ☐ Ganska hög ☐ Mycket hög ☐ Har aldrig anlitat tolk med

utbildningsbevis

Vet ej

Annan tolk?

Mycket låg

Ganska låg

Medelgod

Ganska hög

Mycket hög

Har aldrig anlitat annan tolk

Kommentar i den mån domstolen besvarat någon eller några delfrågor med mycket låg eller ganska låg:

Kommentar i övrigt:

Fråga 5. I vilken omfattning kan ramavtalets tolkförmedlingar erbjuda efterfrågad kompetens avseende: Rättstolk?

Aldrig

Sällan

Ofta

För det mesta

Alltid

Domstolen efterfrågar aldrig denna kompetens

Auktoriserad tolk?

Aldrig

Sällan

Ofta

För det mesta

Alltid

Domstolen efterfrågar aldrig denna kompetens

Fråga 6. Använder domstolen sig av ramavtalets möjligheter att tillfråga tolkförmedling nr 2, 3 osv när nr 1 i rangordningen inte kan erbjuda efterfrågad kompetens?

Använder inte ramavtalet

Aldrig

Sällan

Ofta

För det mesta

Alltid

Fråga 6.1. I de fall domstolen inte nyttjar denna möjlighet, vilka är orsakerna?

Fråga 7. I den mån domstolen använt sig av ramavtalet, hur har kvaliteten varit avseende: Tolkarna?

Mycket låg

Ganska låg

Medelgod

Ganska hög

Mycket hög

Använder inte ramavtalet

Tolkförmedlingens tjänster i övrigt?

Mycket låg

Ganska låg

Medelgod

Ganska hög

Mycket hög

Använder inte ramavtalet

Kommentar i den mån domstolen besvarat någon delfråga med mycket låg eller ganska låg:

Kommentar i övrigt:

Fråga 8. Har domstolen varit med om att ramavtalets tolkförmedling skickat tolk som inte har uppfyllt den kompetens som domstolen begärt (t.ex. ställt krav på rättstolk men fått annan tolk)?

Använder inte ramavtalet

Aldrig

Sällan

Ofta

Kommentar:

Fråga 9. Reklamerar domstolen i det fall den inte varit nöjd med ramavtalets tolkförmedlingstjänster?

Använder inte ramavtalet

Aldrig

Sällan

Ofta

Kommentar:

Fråga 10. I de fall domstolen reklamerar, använder den sig av reklamationsblanketten som finns på Doris?

Använder inte ramavtalet
 Aldrig
 Sällan
 Ofta

Kommentar:

Fråga 11. Inom vilka språk där rättstolkar och auktoriserade tolkar finns att tillgå anser domstolen att det är särskilt svårt att få tag på sådan tolk? Ange språk och eventuell kommentar:

Fråga 12. Finns det något eller några språk, i vilka auktoriserade tolkar saknas och som domstolen anser det särskilt angeläget att få fram auktoriserade tolkar i? Ange språk och eventuell kommentar:

Fråga 13. Använder domstolen sig av möjligheten till tolkning via video?

Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Fråga 13.1. I det fall domstolen inte använder denna möjlighet, vilka är orsakerna?

Fråga 14. Upplever ansvariga beställare vid domstolen att de har fått tillräcklig information kring tillvägagångssättet vid anlitande av tolk?

Ja
 Nej

Kommentar:

Fråga 15. Har domstolen upprättat interna riktlinjer för tillvägagångssättet vid anlitande av tolk?

Ja
 Nej

Fråga 16. Förslag på åtgärder som kan förbättra kvalitén på tolkningen i domstolarna samt övriga synpunkter:

Nedanstående frågor avser översättartjänster

Fråga 1. I vilken omfattning använder domstolen sig av: Statligt ramavtal?

- Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Direktförordnande?

- Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Eget avtal?

- Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Annat nämligen:

- Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Fråga 2. I vilken omfattning ställs krav på att auktoriserad översättare ska anlitas i de språk dessa finns att tillgå: Vid avrop från statligt ramavtal?

- Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Vid direktförordnande?

- Aldrig
 Sällan

Ofta
 För det mesta
 Alltid

Vid användning av eget avtal?

Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Vid anlåtande på annat sätt?

Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Fråga 2.1. I de fall domstolen inte ställer krav på auktoriserad översättare, vilka är orsakerna?

Fråga 3. Hur har domstolen, oavsett på vilket sätt översättare anlåtats, upplevt kvaliteten avseende:
Auktoriserad översättare?

Mycket låg
 Ganska låg
 Medelgod
 Ganska hög
 Mycket hög
 Har aldrig anlåt auktoriserad översättare

Icke auktoriserad översättare?

Mycket låg
 Ganska låg
 Medelgod
 Ganska hög
 Mycket hög
 Har aldrig anlåt auktoriserad översättare

Kommentar i den mån domstolen besvarat någon delfråga med mycket låg eller ganska låg:

Kommentar i övrigt:

Fråga 4. I vilken omfattning kan ramavtalets förmedlingar erbjuda efterfrågad kompetens avseende auktoriserad översättare?

Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid
 Domstolen har aldrig anlåt auktoriserad översättare
 Använder inte ramavtalet

Fråga 5. Använder domstolen sig av ramavtalets möjlighet att tillfråga förmedlingsföretag nr 2, 3 osv. när nr 1 i rangordningen inte kan erbjuda efterfrågad kompetens?

Använder inte ramavtalet
 Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid

Fråga 5.1. I de fall domstolen inte nyttjar denna möjlighet, vilka är orsakerna?

Fråga 6. I den mån domstolen använt sig av ramavtalet, hur har kvaliteten upplevts avseende:
Översättarna?

Mycket låg
 Ganska låg
 Medelgod
 Ganska hög
 Mycket hög
 Använder inte ramavtalet

Förmedlingens tjänster i övrigt?

Mycket låg
 Ganska låg
 Medelgod
 Ganska hög
 Mycket hög
 Använder inte ramavtalet

Kommentar i den mån domstolen besvarat någon delfråga med mycket låg eller ganska låg:

Kommentar i övrigt:

Fråga 7. Har domstolen varit med om att ramavtalets förmedling använt sig av översättare som inte har uppfyllt den kompetens som domstolen begärt (t.ex. ställt krav på auktoriserad översättare men fått annan översättare)?

- Använder inte ramavtalet
 Aldrig
 Sällan
 Ofta

Kommentar:

Fråga 8. Reklamerar domstolen i det fall den inte varit nöjd med ramavtalets förmedlade tjänster?

- Aldrig
 Sällan
 Ofta
 För det mesta
 Alltid
 Använder inte ramavtalet

Kommentar:

Fråga 9. Inom vilka språk där auktoriserade översättare finns att tillgå anser domstolen att det är särskilt svårt att få tag på sådan översättare?

Ange språk och eventuell kommentar:

Fråga 10. Finns det något eller några språk, i vilka auktoriserade översättare saknas och som domstolen anser det särskilt angeläget att få fram auktoriserade översättare i?

Ange språk och eventuell kommentar:

Fråga 11. Upplever ansvariga beställare vid domstolen att de har fått tillräcklig information kring tillvägagångssättet vid anlitande av översättare?

- Ja
 Nej

Kommentar:

Fråga 12. Har domstolen upprättat interna riktlinjer för tillvägagångssättet vid anlitande av översättare?

- Ja
 Nej

Fråga 13. Förslag på åtgärder som kan förbättra kvalitén på översättningen i domstolarna samt övriga synpunkter:

Skicka enkät

Informationsägare: Sofia Blomkvist
Publicerat av: Alexander Gissy

Sidan uppdaterad: 2010-04-09
Skriv ut

DOMSTOLSVERKET

SVERIGES DOMSTOLAR

Domstolsverket

Postadress: 551 81 Jönköping • Besöksadress: Kyrkogatan 34 • Telefon: 036-15 53 00

Fax: 036-16 57 21 • E-post: domstolsverket@dom.se • www.domstol.se